

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRŠKE OKRAJE

Uredja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Petek — Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Trg zmage 5 — Poštni predal 52 — Čekovni račun: Narodna banka M. Sobota 641-90332-2 — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Tiska Mariborska tiskarna Lzhaja vsak četrtek

Štev. 6 — Leto IV.

Murska Sobota, 7. februarja 1952

Cena din 6.—

V soboškem okraju so že izvolili 13 občinskih odborov OF

Tako, v začetku januarja so se v soboškem okraju lotili priprav za volitve občinskih odborov OF ter občinskih ip vaških odborov sekcije žena. Te so potekale v zelo živahnem vzdušju. Člani so pokazali mnogo več zanimanja kot za občne zbere svojih organizacij in volitve vaških odborov OF. To se je odražalo v dobro obiskanih volilnih sestankih — v mnogih vaseh se je zbralo več ljudi, kot na občnem zboru pred nekaj tedni.

Za volitve občinskih odborov OF pa so se zanimali tudi nečlani OF. V mnogih vaseh je vstopilo v Fronto na desetine novih članov. Po dosedanjih podatkih pa so največ novih članov pridobili v Selu, nad 100, in v Ižakovcih, kjer se je vpisalo 85 novih članov.

Pošteni in delavni člani Fronte pa so obenem prešteli tudi svoje vrste, in ljudi, ki so doslej kvarili ugled njihovi organizaciji, izključili. Tako so jih v Ižakovcih izključili 21. Kljub temu pa je število njihovih članov precej poraslo in sicer za 64. Nekateri ljudje menijo, da je poraslo prav zaradi tega, ker so nevedneže izključili, kajti tako se je ljudje prepirali, da frontovci ne marajo v svojih vrstah nepoštenjakov, temveč je poštenje in dobre državljanje. Fronta ni skrivališče špekulantov, kot so nekateri včasih mislili, da bodo z legitimacijo Fronte ali celo kot funkcionarji Fronte laže špekulirali. To jim je uspelo le tam, kjer člani niso bili do-

volj budni in jih takoj, ko so se pokazali špekulante, nagnali iz organizacije. Zadnji čas, predvsem pa ob sedanjih volitvah občinskih odborov OF, pa se frontne organizacije čistijo takih zajedavcev, kolikor jih je še ostalo v njih.

Frontovci so z volitvami občinskih odborov povsod pohiteli. Velika večina frontnih organizacij je že končala volitve. Od 18 občinskih odborov Fronte (v mestu Soboti ne bodo volili) so jih izvolili že 13 in sicer: Tišina, Beltinci, Rogoševci, Kuzma, Šalovci, Moščanci, Prosenjakovci, Sobota okolica, Martjanci, Puconci, Pertoča, Fokovci in Cankova. Po ostalih vaseh pa jih bodo izvolili v prihodnjih dneh, kajti v nekaterih vaseh

ostalih petih bodočih občin so že tudi opravili volitve.

Volitve občinskih odborov Fronte so se člani lotili zelo resno. To se je odražalo pri izbiri kandidatov, predvsem pa pri volitvah. Čeprav so na kandidatski listi bili najboljši ljudje, so člani zelo izbirali. In pokazalo se je, da so pravilno izbirali in pravilno ocenili, kdo bolje izpolnjuje naloge Fronte. Vsi tudi druga slabost, ki jo je včasih najti po naših frontnih organizacijah, ni prišla skoraj nikjer do izraza, da bi se člani branili funkcij, ali kandidatur. Enako so se pokazale tudi žene.

Iz tega lahko sklepamo, da se velika večina članov zaveda nalog, ki se postavljajo pred Fronto in da se jih loti zelo resno.

Zadruga „Vinski vrh“ prva v medzadružnem tekmovanju

Tekmovanje v čast 10. obletnice Osvobodilne fronte, ki so se ga udeležile številne kmečke delovne zadruge v Sloveniji, je končano. Med tekmovalkami so bile tudi zadruge ljutomerskega okraja. Ocenjevalna komisija pri zadružnem skladu v Ljubotmeru je pred dnevi ugotovila rezultate medzadružnega tekmovanja in ocenila uspehe posameznih zadrug. V I. skupini je zasedla prvo mesto vinogradniška delovna zadruga v Vinskih

vrhovih z 945 točkami, v II. skupini prvo mesto kmečka delovna zadruga v Stročji vasi z 975 točkami in drugo mesto kmečka delovna zadruga na Moti z 960 točkami.

VINOGRADNIŠKA DELOVNA ZADRUGA V VINSKIH VRHOVIH

Je prva v okraju uresničila navodila CK naše Partije o demarnemu gospodarstvu v zadrugah. Odpravila je naravno nagrajevanje zadrugnikov in ga zamenjala z denarnim. Lani je pristopilo v zadrugo 11 za de o sposobnih članov. Zadrugnikom, ki so delali v brigadah, je redno izplačevala mesečne predjume. Vsa dela so bila normirana. Velika zadrugnikov je presegla letne zadolžitve po obsegu del v vinogradih.

Zadruga je zamenjala z državnim posestvom 8 ha vinogradov in pripravila predlog za arondacijo privatnih vinogradov. Odločilnega pomena za gospodarski napredek zadruge je bilo sožitje zadrugnikov z zadrugnim vodstvom. Na rednih mesečnih vrjadnih sestankih in treh zadrugnih zborih so zadrugniki soočevali pri sprejemanju bistvenih proizvodnih načrtov.

Zadruga pospešuje vinogradništvo in sadjarstvo ter načrtno obnovi vinogradov. Lani so obnovili 5,8 ha goric, posadili 1 ha travnikov s sadikami breskev in jablan ter pripravili kompost za obnovi 5 ha vinogradov. Letni proizvodni načrt so poznali vsi zadrugniki. Prvo in drugo kop so izvršili 100-odstotno, tretjo kop 60-odst. in pravočasno oorezali ter poskropili trsje. Zadruga je lani investirala iz svojih sredstev dva milijona din in sezidala dve stanovanjski hiši, 4 gospodarska poslopja, elektrificirala 4 vasi, odnosno 76 gospodarstev ter kupila tovarni avtomobil.

Upravlja tudi mizarstvo in krojaško delavnico, ki sta v pičlih 5 mesecih prigrisposadali nad 250.000 din. Svoji pridelek zadruga prodaja v Ormožu. Presegla je tudi izvozne obveznosti. Pridelala 15,8 hl vina na hektarski površini in dosegla najboljši hektarski donos v okraju. Urejeno ima skladiščno poslovanje in knjigovodstvo. Z letno bilanco so bili gotovi 9. januarja t. l. Zadrugniki se pridno izobražujejo; imajo svojo knjižnico, mladina obiskuje kmetijsko nadaljevalno šolo in kuharski tečaj; v kulturno-izobraževalno društvo včlanjeni zadrugniki pa so sodelovali pri 5 dramatskih prireditvah.

KMEČKA DELOVNA ZADRUGA V STROČJI VASI

se je lansko leto gospodarsko okrepila. Največje uspehe je zabeležila na področju kapitalne izgradnje in obnove. S svojimi sredstvi je sezidala silos s kapaciteto 150 kub. metrov, gnojilnice pri svinjaki, obnovila 2 hektara vinogradov in kupila traktor »Deutz« ter kosilni in

Nizkotnost ali lepše življenje Besede gospodom okrog Evangeličanskega koledarja

Prekmurski evangeljski seniorat je izdal letos »po desetletnem počitku« Evangeličanski koledar. Uredil ga je Leopold Hari, evangeljski župnik in senior v Murski Soboti. Izpod njegovega peresa je izšel tudi sestavek »Nova setev«, ki naj bi, po našem mnenju, bil tudi kot uvodna beseda h koledarju. V tem sestavku je gospod urednik obrazložil, s kakšnim namenom evangeljski seniorat izdaja koledar. Med drugim pravi: »Evangeličanski koledar hoče deliti našim vernikom in družinam duhovno hrano. Hoče vam biti duhovni učitelj, učiti Vas hoče vsega, kar je lepo, pravično, pošteno, pravno... in dalje: »Poleg tega spoštujete tudi posvetne in državne zakone kot dobri državljanji in ljubite vsakega člo-

veka, vsakega kakor samega sebe kot dobri bratje... itd.

Res lepe besede o namenu in ciljih Evangeličanskega koledarja, toda zdi se nam, da se teh lepih besed niso držali sodelavci koledarja, še več, da se jih ni držal nitj sam g. urednik že v samem koledarju. Zdi se nam, da so sodelavci Evangeličanskega koledarja imeli povsem drug namen s koledarjem, kakor so pa »mislili« g. urednika, »s katerimi ga izroča svojim vernikom.«

Poglejmo nekaj teh sestavkov v koledarju, med njimi tudi sestavke g. urednika.

»Sto let star oče« takole pripoveduje: »Tudi če imaš velike načrte za osvajanje ali nagnjenost do vsakršnega dela, kaj ti vse to koristi? In potem: »Kadar koli opazuješ, vse je tako, kakor je bilo in bo tako. Če pa kdo reče v svoji lahkomišelnosti: »Glej, tu je nekaj novega!« verjemi, da ni res... in dalje modruje: »Vse je nizkotnost na tem svetu. Vse, kar lahko dosežeš ali kar prigrisposadiš in vsa vrednost, je nizkotnost in nima nobene trajne vrednosti. Kakor kolj se trudiš in skrbiš, celo tako, da ti pot poliva obličje, nič ti ne pomaga.«

Ali je to v skladu z Vašimi besedami, g. urednik Evangeličanskega koledarja, ko pravi: »prav danes je nad vse potrebno, da se poseje v vsakem človeškem srcu to čisto, resnično seme, da bo v tem lahko živel vsakdo človeka dostojno, lepo življenje?«

Kako mislite g. urednik, da si bomo priborili človeka dostojno, lepo življenje, če je vse nizkot-

nost? In vse, kar lahko dosežemo, prigrisposadimo, nima nobene vrednosti? Ali se vam ne zdi, da je modrovanje »sto let starega očeta« v nasprotju z Vašimi uvodnimi besedami?

Ali se vam ne zdi, g. urednik, da je modrovanje Vašega »sto let starega očeta« slično pozivu informbirovske propagande, naj naši ljudje sabotirajo dovršitev petletnega plana in s tem izgradnjo socializma, to se pravi, boljšega življenja, ko je tako vse zaman in nič ne pomaga, če se trudijo, nič ne pomaga, če jim pot poliva čelo — ker je vse nizkotnost?

Kakor se odbija informbirovska propaganda od naših delovnih ljudi kot kamen od skale, tako bo tudi Vaša »nova setev« padla na skalnata tla in iz tega zrna ne bo vzklila rastlina, ki bi dala kruha, kakršnega si mogoče želite Vi in Vaši sodelavci.

Naši ljudje se zavedajo, kaj pomeni napredek, kaj pomeni boriti se za lepše življenje in od te borbe kljub pozivu Vašega »stoletnega očeta« ne bodo odstopili.

Naši delovni ljudje vedo, da je pri nas nekaj novega in da ni »vse tako, kakor je bilo in bo tako«. To so le pobožne želje Vašega »stoletnega očeta«, mogoče tudi Vaše in Vaših sodelavcev. Našim delovnim ljudem niti ni treba samo »verjeti«, ker so za to živi dokazi, naša stvarnost, katero si je naše ljudstvo priborilo in ustvarilo v NOB in po osvoboditvi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kabinet za izvenarmadno vojaško vzgojo

O predvojaški vzgoji smo že mnogo slišali. Saj se naši mladinci skoraj tedensko zbirajo k učenju in vajah. Manj pa se govori o izvenarmadni vojaški vzgoji, ki je namenjena odraslim ljudem. Najbolj nam je še poznana protiletalska zaščita, ki jo imajo v poslednji vasi. Ti člani imajo največ teoretičnega in praktičnega učenja, ponekod pa v sedanjem zimskem času tudi tečaje.

Izvenarmadna vojaška vzgoja pa je namenjena še nekaterim drugim organizacijam kot Ljudski tehniki, Rdečemu križu, gasilskim in fizikalnim društvom ter množičnim organizacijam — z eno besedo, vsem našim državljanom, ki jim je pri srcu svoboda in neodvisnost naše domovine.

Da bi izvenarmadna vojaška vzgoja bila čim uspešnejša, so po okrajnih mestih uredili kabinete za izvenarmadno predvojaško vzgojo. Tak kabinet so pred kratkim uredili tudi v Murski Soboti, v prostorih stare osnovne šole. V kabinetu si ljudje lahko ogledajo in se seznanijo z raznimi pripravami, ki so potrebne borem v slučaju vojne. Seznanijo se s topografskimi znaki, da bodo poznali znake na vojaškem zemljevidu. Sklice taktike bojevanja jih seznanijo z modernim načinom vojskovanja. Seznanijo se lahko s sestavo raznega lahkega orožja in mnogimi drugimi stvarmi. V kabinetu je tudi nekaj vojaških knjig in revij, ki jih lahko berejo ali si jih za nekaj dni izposodi, da jih preberemo doma. Kabinet za izvenarmadno vojaško vzgojo je pestro in okusno urejen. Sicer manjka še nekaterih stvari, katere pa bodo

prekrbneli in uredili v bližnji bodočnosti.

Kabinet za izvenarmadno vojaško vzgojo si lahko ogleda vsak naš mladinec in odrasel človek in sicer ob torkih popoldne od 2. do 5. ali ob nedeljah dopoldne, ko je odprt za obiske. Množične organizacije in razna društva pa lahko za svoje člane uredijo množični obisk tudi ob drugem času. Prej pa se morajo o tem pomeniti z vojnim odsekom v Murski Soboti.

Vojni odsek bo s pomočjo organizacije Zveze borcev in rezervnih oficirjev pripravil tudi razna predavanja po programu izvenarmadne vojaške vzgoje. Tako predavanja bodo imeli tudi po želji raznih organizacij in društev Le-te naj o želji svojih članov obvestijo vojni odsek, ki bo potem, po možnosti upoštevajoč razne želje, naredil program predavanj.

Kabinet za izvenarmadno predvojaško vzgojo pa bo ugodil tudi željam rezervnih oficirjev. Ti so že na zadnjem svojem sestanku izrazili željo, da bi se radi seznanili z raznimi novejšimi vojaškimi zadevami. Kabinet jim bo z razstavljenimi predmeti in predavanji nudil dovolj možnosti za to. Lahko pa si izposodijo tudi razne knjige. Tako se bodo spet seznanili z vojaškimi spretnostmi, katere so nekateri, ki že dolgo niso bili na orožnih vajah, precej pozabili.

Razstavljeni predmeti v kabinetu pa bodo gotovo zanimali poslednjega našega državljanca. Čim bolj bodo ljudje seznanjeni s pravilno uporabo orožja, tem več bodo v slučaju potrebe koristili sebi in domovini.

Odbor za pomoč za zgraditev Slovenskega kult. doma v Trstu Ljubljana, Erjavčeva c. 12

Prispevamo za zgraditev slovenskega kulturnega doma v Trstu

Akcija zbiranja pomoči — tako denarja kot materiala za zgraditev Slovenskega kulturnega doma v Trstu — je v polnem teku. Zato pozivamo podjetja, ustanove, družbene organizacije in posameznike, da še nadalje prispevajo po svojih možnostih in s tem manifestirajo svojo nacionalno zavest in solidarnost s tržaškimi Slovenci.

lajte na naš tekoči račun pri ND Ljubljana, štev. 601-95331-7. Za vse informacije v zvezi z nabranim materialom pa se obračate direktno na Gospodarski oddelek našega odbora. Ljubljana, Jegličeva cesta 4, telefon 31-63.

Odbor za pomoč za zgraditev Slovenskega kult. doma v Trstu Ljubljana, Erjavčeva c. 12

Begunci se vračajo

Iz Niša poročajo, da se večino več ljudi, ki so ob izidu resolucije Informbiroja pobeželi v Bolgarijo, vrača v domovino. Zadnja skupina beguncev iz Bolgarije je pripovedovala o žalostni usodi jugoslovanskih beguncev v informbirojskih državah. Tako so vsi begunci v Bolgariji morali skozi neštete zapore in zasilševanja, končno pa so jih postavili v posebno ta-

borišče, odtod pa v šolo na planino Viltuš, kjer so jih vzgajali za diverzante, nezaupljive pa so poslali na delo v rudnike. Beguncem so sporočili, da so bili doma obsojeni na smrt in da se ne morejo več vrniti.

Kljub temu je za mnoge beguncev prispelo nazaj v Jugoslavijo, ker so se odločili, da je bolje celo doma umreti, kakor pa bi bili suženi v tujini.

Rezultati šestega zasedanja generalne skupščine Združenih narodov

V torek je bilo v Parizu zaključeno šesto redno zasedanje Organizacije združenih narodov, ki je trajalo približno tri mesece. Ob koncu je jugoslovanski predstavnik A. Bebler podal za tisk nekaj misli o delu in sklepih, ki so bili doseženi na VI. rednem zasedanju Generalne skupščine.

Posebno zanimivo je, da je bilo ozračje na zasedanju v posameznih odborih kaj različno. Tako so se v gospodarskem, pravnem, skrbstvenem in socialnem odboru razlikovale predvsem delegacije bogatih in siromašnih dežel, na napredne in nazadnjaške, nasprotno pa je bilo v političnem odboru čutili predvsem odpor proti delegaciji sovjetskega bloka, ki je bil osamljen in ni mogel prodreti s svojimi težnjami.

Tako je politični odbor z 51 glasovj proti 5 sprejel jugoslovansko resolucijo, ki poziva vlade sovjetskega bloka, naj uredi odnose z Jugoslavijo. S podobno večino je bila sprejeta tudi resolucija o krepitvi kolektivne varnosti, odbit pa je bil so-

vjetski predlog o paktu petih velesil. Tudi pri vprašanju razorožitve sovjetske delegacije ni prodrla, posebno ne, kar zadeva prepoved atomskega orožja in zmanjšanje oborožitve za tretjino, pač pa je Generalna skupščina sprejela sklep o ustanovitvi posebne komisije, ki bo proučila možnost istočasne razorožitve klasičnega in atomskega orožja itd.

Sovjetska zveza je poraze zakrivala s tem, da je obtoževala večino, da mehanično sledi delegaciji ZDA oziroma Velike Britanije. Ko pa je kakšna delegacija je glasovala za kak sovjetski člen, je sovjetska delegacija že pričela kričati o porazih ameriške delegacije.

Posebno so prihajale do izraza jetos tudi delegacije arabskih držav (15 po številu), ki nasopajo vedno bolj enotno. Pomemben je med drugimi tudi sklep, naj OZN ne razpravlja o korejskem vprašanju, dokler ne bo sklenjeno premirje na Koreji.

Čeprav ni mogoče trditi, da je Generalna skupščina rešila probleme sveta, vendar lahko rečemo, da se je na tem zasedanju pokazalo, da se OZN krepi, čeprav se je Generalna skupščina tokrat izognila še vrste prečih vprašanj bližnjega Vzhoda in Severne Afrike (Egipt, Tunis, Maroko). Upati moramo, da bo večina v OZN vendarle našla pravo pot tudi za rešitev teh in morebitnih novih problemov.

Diplomatski sel češkoslovaškega veleposlanstva v Londonu je pobežnil iz češkega veleposaništva v Londonu, kjer so ga zaprli in zaprosili za zatočišče pri britanskih oblastvih.

KMEČKA DELOVNA ZADRUGA V KRČEVINI

Z 940 točkami je zasedla tretje mesto v II. skupini zadrugtekmovalek ljutomerskega okraja.

-ok-

Nekaj misli o gospodarskem računu v zadrugah

Zivahna razprava, ki se je v zadnjem času razvila v kmečkih delovnih zadrugah ljutomerskega okraja o gospodarskem računu, je ponekod potegnila ostro mejo med delavnimi zadrugami in zadrugami lenuhi, t. j. ljudmi, ki jim je ohišnica skoraj vse, za skupno delo pa se ne zmenijo. Na zadrugah zborih in sejah upravnih odborov prisostvujejo zastopniki Fronte in partijskih organizacij z oziranjem na naloge Fronte in Partije do delovnega zadrugništva. Ni naključje, da so mnogi občini zbori potovali v napetem ozračju in v boju naprednih težajev in misljenj proti nazornim ostankom preteklosti. V naših zadrugah je mnogo zadrugnikov, ki so bili v minulih letih oškodovani za mnoge tisočake prav po zaslugi parazitov in zadrugnih saboterjev. Stitnjav in nenačrtno gospodarstvo v zadrugah sta špekulantom omogočala nemoteno delo. Vseled tega je boj poštenih zadrugnikov za gospodarski račun povsem naraven pojav, kakor je logičen tudi odpor tistih, ki so doslej iz neurejenih razmer v zadrugah iziskali za sebe mastne dobičke. Njihove sanje in želja pa se ne bodo izpolnile, saj imamo močno fronto zadrugnikov, ki zahtevajo, da se za vselej uredijo razmere v zadrugah.

Proti gospodarskemu računu so v bistvu le zakrknjeni sovražniki zadrugništva. V Lukavcih so na občnem zboru zadrugnikov nastopili trije »veljaki« in kritizirali, da v zadrugi ni pravične razdelitve dohodkov. Njihov odpor proti gospodarskemu računu je docela razumljiv; po njihovi logiki naj bi se dohodek enakomerno delil na pridne zadrugnike in lenuhe. Zdej, ko se govori o gospodarskem računu, se bojijo, da bo odklenalo tej »enakopravnosti« in gospodarstvu na ohišnicah.

V vinogradniških delovnih zadrugah Kerendič-Kog, Zelenice dveri in Vinski vrhovi se otepljuje gospodarstva računa predvsem brigadirji. Kaže, da so nekateri preveč navadili komandiranja in jim bo težko znova prijeti za motiko in kramp. Zadrugniki pa z veseljem ustanavljajo delovne skupine, ki bodo prevzele vso skrb za obdelavo določenih parcel gorci. V vinogradniških zadrugah napreduje tehnično delo okrog gospodarskega računa navzlic temu, da stojijo pred združitvijo sosednjih kmečkih delovnih zadrugami.

Zadrugnik Nemeš s Cvena pa je od nekdaj privlekel celo teorijo o »podržavljenju« zadrug. Menj — tako je vsaj hotel dokazati na občnem zboru — da se država vtiika v zadrugo zaradi tega, ker jo bo slej ko prej »požrla«. Kam je Nemeš meril, ni treba ugibati. Za njega je »ustop iz zadruge bitna stvar, vse drugo (tudi gospodarski račun) pa nepotrebna šara, ki je v starih časih nismo potrebovali. In nazadnje se je možakar opogumil ter žolčno bruhnil srd na zadrugništvo: »Čeprav ne bom od zadruge ničesar dobil, sem zadovoljen, samo da se ne bom pečal z gospodarskim računom...« Nemcu je vseeno, ali bo zadrugo polje obrodilo ali ne; saj ne potrebuje, ker mu ohišnica daje bogat pridelek. Za ostale zadrugnike mu ni mar. Naj živijo, kakor vedo. Tako bi po Nemeševem mišljenju kmalu vrag odnesel zadrugo z gospodarskim računom vred.

Cvenska zadruga redi 19 molznih krav in 57 konjev na površini 130 ha njiv, 6 ha sadovnjakov, 46 ha travnikov in 31 ha

pašnikov. Zadruga živina je razkropljena po hlevih zadrugnikov. Molznost krav je izredno nizka. Na eno kravo so lani namolzili po 450 litrov mleka, z njemo krave pri zadrugniku Mucunu, ki je bila ob isti krmi bolj radodarna in je dala zadrugi 1000 litrov mleka. Zadruga je lani prodala 8550 litrov mleka in prejela zanj 171.000 din; po privatnih hlevih, računano po Mucunovem primeru, pa se je zgubilo 10.450 litrov mleka, kar pomeni 209.000 din izgube za zadrugo blagajno. To je letna bilanca tistih (Nemeš in drugi), ki od zadruge ničesar ne potrebujejo, kakor tudi živinorejcev, kakršnen je Polanič, ki redi na ohišnici 1 ha 5 glav goveje živine.

Se slabše je v kmečki delovni zadrugi v Norščinah. Razlika med načrtovanim prirastkom in dejanskim staležem živine je očitna: Medtem ko je v zadrugi padlo število goved od 79 glav v letu 1950 na 56 glav v lanskem letu, (po načrtu prirastka bi moral rediti konec lanskega leta 99 glav) najdemo na ohišnici zadrugnika Kranjca iz Babinca 5 glav živine in 5 konj, pri Koblu v isti vasi 4 goveda in konja itd. Pri posameznih gospodarstvih je čez noč izginila zadruga živina. Kolbi je samovoljno prodal zadrugnega bika, Vaupotičeva telico, Magdič dirkalnega konja... Vse to se godi mimo zadrugnega vodstva in delovnih zadrugnikov.

Kako pa je z zadrugnim mlekom?

Tudi ti se vzgledujejo po cvenškem vzorcu. V zadrugi so lansko leto namolzili 627 litrov mleka na eno kravo ali 18.275 litrov na 27 zadrugnih krav. Za mleko je zadruga prejela 338.950 din. To so edini dohodki od kravereje, dočim znašajo stroški (krmljenje, suha in zelena krma, zavarovalnina in drugi režijski stroški) 554.125 din ali 225.000 din več kot dohodki. Če upoštevamo, da se je porazgubil zadrugni gnoj po ohišnicah (vredn. 108.000 din), da bi lahko zadruga pridobila 18 telet (64.000 din), izboljšala kakovost mleka (zadrugnik si ga posnemal in iz smetane delal maslo) in prodala od vsake krave vsaj 1000 l mleka (109.000 din več za mleko), dobimo nad 55.000 din čistih dohodkov, brez znižanja režijskih stroškov in pocenitve delovne sile, kar je mogoče uresničiti s smotrnim delom.

Primer s Cvena in Norščinam zgovorno dokazuje, kakšne posledice rodi razkropljenost zadrugne živine po ohišnicah.

Stanje živinoreje v nekaterih zadrugah naravnost kriči po novih zadrugnih hlevih, svinjakah, kokošnjakih itd. Tudi to spada v gospodarski račun, ki ne dopušta, da bi bila neka panoga kmetijstva v zadrugi nedonosna in v škodo zadrugne družine. Za govedorejo, ki ima na Murskem polju ugodne pogoje, ne moremo najti opravičila, da bi morala biti nerentabilna.

V Strožji vasi, kjer so zadrugniki postavili prostoren hlev in na Dan republike vanj namestili zadrugo živino, nam postrežejo z dokazi: Pred združitvijo živine v oktobru so namolzili 1974 l mleka. Po združitvi živine v decembru pa je 2759 l. S tega mleka so posneli v oktobru 275 l smetane (33.450 din), v decembru pa 484 l (67.340 din).

Iznajdljivost in pridnost stročjevaških zadrugnikov sta obilo poplačana. Zadruga je pridobila po združitvi zadrugne živine nad 33.000 več dohodkov od prodane smetane. Tudi več posnetega

mleka za prašiče jim je ostalo in še 280 l polnomastnega mleka za zadrugnike brez ohišnic. Letos se je molznost krav še dvignila, saj so ugotovili dnevni prirastek 15 litrov mleka na vso živino.

Uspehi stročjevaških zadrugnikov so ugodno vplivali na sedenje zadruge, kjer so začeli resno razmišljati o združitvi živine. Na Moti, kjer se je celotni zadrugni odbor razen predsednika Peterke zoperstavljal, že bi postavili zadrugni hlev, so zadrugniki z glasovanjem prisili k molku nekatere slabe odbornike. Kmalu po anketi so v nekaj dneh speljali cesto na gradbišče, skopali in betonirali temelje bodočemu hlevu, navozili gramoz itd. Delo je steklo.

Tudi v krapinski zadrugi so zadrugniki Spodnjega Krapja preglašovali tovariša iz Gor. Krapja, ki se menda ne morejo znebiti Brumenovih nasvetov. V upravnem odboru je proti sklepu glasovala živinorejska brigadirka Kardinarjeva, ki se očitno boji za kravi na ohišnici.

Zadrugni svet v Ljutomeru je z zadnjega zasedanja poslal priporočilo vsem zadrugam, da izterjajo od zadrugnikov »črno« razliko, t. j. vrednost zadrugi odujčenega mleka in drugih pridelkov.

Na Cvenu je upravni odbor zadruge to naloge po svoje tolmačil. Čeprav je ugotovljeno, da bi morali cvenski zadrugniki oddati svoji zadrugi 1000 l mleka na kravo, je odbor znižal to količino na 600 litrov. Kaj pomeni takšno ravnanje? Po okolišnih sodeč — ničesar drugega kot legaliziranje odujčevanja zadrugnih pridelkov, ki pripadajo vsem zadrugnikom.

Zadrugniki iščejo nove dohodke, čeprav večkrat na nepošten način. Matija Sever s Cvena je prinesel v zadrugo pisarno račun za slamo in pleve, ki jih je baje kupil za zadrugo pri svojih sorodnikih. Račun se glasi na 18.200 din in ga zadrugo vodstvo ni nikoli odobrilo.

Ugotavljanje vzrokov pastvnosti posameznih zadrugnikov napram zadrugi ter strokovna pomoč agronomov in kmetijskih strokovnjakov zadrugnim vodstvom je pogoj za čim hitrejšo uvedbo gospodarskega računa v vseh zadrugah.

Zelo pereče je vprašanje strokovnih kadrov na zadrugnem skladu. 2 agronoma in 1 revizor nikakor ne zadoščajo. Prevladujoč položaj kmetijstva v okraju in 42 kmečkih delovnih zadrug zahteva več strokovnih kadrov. Na zadrugnem skladu potrebujejo še enega agronoma, enega revizorja in enega strokovnjaka v knjigovodstvu; kajti prav sedanjí čas zahteva, da čim hitreje pomagamo našim delovnim zadrugam do gospodarske udnosti in stabilizacije. Upamo, da bodo naši ljudi, ki bodo vojni pomagati ljutomerskim zadrugnikom v njihovih naporih pri uvedbi gospodarskega računa.

KOREJA

V zadnjem tednu so pogajanja za sklenitev premirja na Koreji ponovno napredovala za nekaj manjših sporazumov. Diplomatski opazovalci pričakujejo v kratkem še nove sporazume, tako da bo morda enkrat končno vendarle prišlo do sklenitve premirja.

Dunaj. Na Dunaju so v teku pogajanja med zunanje-trgovinskimi zastopniki Jugoslavije in Avstrije glede medsebojnega sodelovanja in zamenjave blaga. Vse kaže, da bo kmalu prišlo do zadovoljivega sporazuma.

Skupina kaplana Glavača

(2. nadaljevanje)

Ta letak sta Glavač in Javornik natiskala v osmih tisočih izvodih in ga oddala svojim kurirkam: Dolničarjevi in Bohoričevi ulici, Jeločnikovi pred škofijo, Lužnikovi v Florjanski ulici, Kocjanovi Dari v Trnovem in Dobovškovi na sv. Petra cesti. To je ugotovila Varnostna in obveščevalna služba OF in letak skoraj v celoti zaplenila. O tem je »Slovenski poročevalec« takole poročal:

»Spodleteli izdajalski polkus...

Narodni izdajalci so hoteli znova izdati letak proti OF in osvobodilni borbi slovenskega naroda. Od znanega Smersujevega letaka se novi letak razlikuje po tem, da ne vsebuje niti besedice več proti Italijanom.

V ponedeljek dne 10. novembra bi morale preisežene kurirke raznesti večje količine letakov zaupnikom po Ljubljanski provinci. Čuječe oko obveščevalne službe OF je pravočasno odkrilo tiskarno, glavno skladišče in

kurirke. V nedeljo 9. nov. zvečer so varnostni organi OF spretno izvedli hišne preiskave pri kurirkah in v skladišče. Letake so zaplenili in uničili...»

Glavač in Emer sta osvobodilno fronto skušala razbiti tudi od znotraj. Za njeno miniranje sta se poslužila Nagodetove skupnice. Glavač je to Emrovo in svoje petokolonsko delovanje kasneje opisal s pretiranim hvalisanjem uspehov, ki jih v resnici nista dosegla, čeprav sta se močno trudila:

»Njegova (Emrova — op. S. F.) akcija, čeprav omejena na manjše število ljudi, je bila zelo učinkovita. Imela je po eni strani cilj, da zbira protikomunistične vrste, jih propagandno utrjuje v protikomunistični miselnosti, po drugi strani pa, da razdira skupnost, ki so jo takrat komunisti ustvarjali okrog svoje stranke pod krinko Osvobodilne fronte.

Zlasti učinkovito je vršil svojo drugo nalogo. Imel je dobre zveze med vodilnejšimi plastmi Osvobodilne front-

te ter je kmalu posegel s svojim delovanjem prav v vodstvo te organizacije in na ta način razdiral zločesto skupnost, ki se je ustvarjala pod vodstvom komunistov...»

Zlasti se je pokazal mojstra v razbijanju raznih skupin, ki so zaslepile silile pod klohub komunizma...»

Naravno je, da so o njegovem delovanju bili kaj kmalu informirani tudi komunisti, saj je razdiral njihove naklepe prav v njih lastnem središču, ter ga začeli strastno zalezovati...»

Voditelja zarotniškega Slovenskega narodnega gibanja sta se z vso vmeno pripravljala na teroristične akcije proti sodelavcem narodnoosvobodilnega gibanja in slovenski partizanski vojski. Po kasnejšem javnem priznanju je Glavač z Emrom že poleti 1941. leta »zbral okrog sebe mlade fante, ki so bili prežeti enakih idealov protikomunistične borbe... Zbral je okrog sebe ljudi, ki so bili pripravljene v danem trenutku zgrabiti za orožje proti komunistom...»

Emrovo izdajalsko delov. je obsojala vsa poštena in narodno zavedna slovenska javnost. Z Glavačevimi besedami ga celo »mnogi, tudi dobro misleči ljud-

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ali je modrovanje Vašega »stoletnega očeta« zanimanje naša revolucije, naše NOB, naše osvoboditve, g. urednik? Kaj pa je naša ljudska oblast, kaj so naše tovarne, naše železnice, naše hidrocentrale itd.? Ali tu ni nekaj novega? V to ni treba verjeti, »ker je to tu, ker so to naši ljudje res s svojimi žulji in potnim čelom zgradili; zato jih žali vsak, ki pravi, da je to nizkotnost«. Kdor pa žali naše ljudi, bodo z njim znali obračunati. Smatrajo namreč, da vsak tak res vodi »umazano politiko«. Zato pustite tako umazano politiko in pustite naše ljudi, da se še naprej bavijo s politiko — ker se oni ne bavijo z »umazano politiko«, pač pa s politiko, ki vodi k napredku našega gospodarstva, s politiko, ki se bori za enakopravnost vseh narodov na svetu. Ali je to umazana politika, g. urednik? Umazani so ljud-

je, ki hočejo prikazati to in takšno politiko za umazano, ker mislijo, da je prišel čas, ko lahko dvignemo svoje glave, svoj glas in lahko javno povedo svoje, tako dolgo tajene želje, češ: saj se ni nič spremenilo, »vse je tako, kakor je bilo in bo tako«.

Res je, tako bo, kakor bo to hotelo naše ljudstvo, in ne tako, kakor sanjajo o tem po miselnosti »sto let stari očetje«, ki pa samo še tega niso zapisali v Evangeličanski koledar, da si želijo nazaj tisočletne meje sve-toštevanske krone pod geslom: »Mindent vizza!«. To kaže tudi sam koledar, kjer je 20. avgust označen kot »Stefan kralovo«, toda 22. julij ni označen kot dan naše narodne vstaje. (Naši narodni prazniki so v koledarju označeni le z drobnim tiskom kot dela prosti dnevi).

Kaj mislite, g. urednik Evangeličanskega koledarja, ali ne žali vsakega našega poštenega

državljana, če se objavi slika tov. Tita za smešnicami? »Malo za dobro voljo«, kjer je govora »o goskah, kokoših in osihih? Zali ga? Naši delovni ljudje bodo znali iztebiti, kar je gnilega; med njimi je »veliko število vestnih in vnetih delavcev, ki vedo ozdraviti številne rane« in bodo odstranili »kar je npravno pokvarjenega«, znali bodo »udušiti zlo«. Znali bodo to »zaradi tega, ker so npravno visoko nad onimi, ki hodijo od pisarne do pisarne ob Novem letu in voščilo predstavnikom ljudske oblasti »srečno novo leto« ter jih prosijo, naj tolačijo višjim forumom njihovo lojalnost, hvaležnost in spoštovanje, ker zajo ločiti besede od dejanj. Tega jih je naučila naša Partija pod vodstvom tov. Tita.

Ti ljudje in njihova oblast bodo znali varovati svoje otroke, znajo in znali bodo tudi to, komu naj jih zaupaajo v vzgojo, znajo in znali bodo tudi, koga je treba vprašati za nasvet, ktere in kakšne knjige naj berejo njihovi otroci. Bodite prepričani, g. urednik Evangeličanskega koledarja, da se ti ljudje zavedajo, da je »mladina up in prihodnost« in da se »v njej vse naše sreče«. Predobro se zavedajo, da »čigar je mladina, tistega je prihodnost«, zato je ne bodo prepustili tistim, ki jo hočejo obrzati v mračnjastvu in nevednosti, tistim, ki govorijo, da je vse nizkotnost in je zastoj vsak trud in napor, da vse to »nima nobene trajne vrednosti«. Zaupali bodo mladino tistim, ki ji bodo znali povedati, zakaj so padli junaki v NOB; pa četudi se »nobejen ne vrne«, njih dejanja so in bodo ostala večna. Zaupali jo bodo junakom, za katerih prsih se lesketajo odklovanja ljudske oblasti, ne pa narodnim izdajalcem, katerim so pripeljali odklovanja Hortyjevi fašisti za njihova izdajalska dejanja proti lastnemu narodu. Ti ljudje vedo tudi to, kdo je lahko dobil od madžarske okupacijske oblasti »Nemzetvedelmi kerezst«.

Naše delovno ljudstvo si ne želi nazaj starega, ker se je proti staremu borilo in si je priborilo nekaj novega; zato ne objokuje starega. Ni zgubilo ničesar, kar bi lahko objokovalo, da bi mu bilo treba »bristati solze«. Naši ljudje niso več narod hlapecev, ampak ljudje, ki upajo vsakemu povedati resnico v oči. V take jih je vzgajala Osvobodilna fronta.

Danes upajo naši ljudje povedati resnico v oči tudi svojim duhovnikom, pa čeprav gre za delitev darov Svetovne luteranske zveze. Ta delitev namreč ne dela časti evang. duhovnikom in evang. cerkvenim funkcionarjem. Naši poštenu evangeličani se namreč zgražajo nad »pravičnostjo« delitve in vedo povedati marsikatero pikro zadevico, od katerih se je ena odigrala menda celo v senioratni pisarni z g. dr. Cifrakovo.

Sicer nečemo biti hudobni, želimo le, da bi ljudje bili pravični, visoko npravstveni, da bi »ljubili vsakega človeka, kakor samega sebe kot dobri bratje«. To geslo bi vsakogar moralo v prvi vrsti veljati za g. g. okrog Evangeličanskega koledarja; zato jim rečemo le eno: »Ne zamahajte si ušes pred velikim, resnim opominom: Sejte dobro seme, če želite, da bi Evangeličanski koledar vzkli tudi za navadno leto 1953, kajti »nova seteva« v prestopnem letu 1952 je padla na peščena tla in ne bo vzkli v sreih naših ljudi, čeprav ste jo »še tako lepo zalili z lepimi nasveti in je skrili v senco dvoumnosti. Pekoče sonce jo bo ožgalo.

Spor med Nemčijo in Francijo zaradi Posarja

Pred dnevi je francoska vlada imenovala svojega veleposlanika v nemškem Posarju, ki je pod francosko kontrolo. Kakor znano, hoče francoska vlada oddržati Posarje kot nekako avtonomno ozemlje. Pri tem ji ere predvsem za nemške premogovnike, ki so nujni francoski jeklarski Industriji.

O »samostojnosti« Saarske oblasti je bilo že mnogo diskusij med zapadnimi državnic. In če se je Adenauer še toliko zavzemal za skupno evropsko vojsko, sodelovanje v zapadnem obojrožitvenem programu, skupnem evropskem gospodarstvu itd., se tu vendarle ni nikoli strinjal s francosko vlado. Se huje nasprotujejo tudi delitvi in izkoriščanju Nemčije poslanci zapadnonemške socialdemokratske stranke.

Čim so v Bonnu zvedeli za francosko imenovanje (saarska oblast spada pod francosko okupacijsko cono) so zagnali vikvst od ministrov do zadnjega lističa. Ta nemški vik, ki ga je s hladno izjavo podprl predsednik Adenauer, je seveda dobil v Parizu primeren odmev, tako da se je na vsem lepem in neprizakovanu pojavilo kaj pereče vprašanje v politiki zapadnih velesil do Nemčije. Adenauer bo čakal, kaj bo sklenil parlament, medtem ko tisk že sedaj zahteva, da vlada ne podpisuje nobenih evropskih sporazumov, dokler ne bo rešeno saarsko vprašanje.

Amerikanci so že izrazili nezadovoljstvo zaradi spora med Francijo in Nemčijo, ker jim to onemogoča izpolnitev načrtov glede jačanja Evrope. Baje se Nemci tudi zelo zavzemajo za sprejem v Atlantski pakt, medtem ko bi Američani želeli, da Nemci ne bi bili popolnoma

TUNIS

Po napetih dogodkih odposlana tuniška ministra v Pariz na zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov sta izjavila, da tuniška vlada ne more obnoviti razgovorov s francosko vlado na osnovi francoske note, ker ta ne govori o neodvisnosti Tunisa. Napetost v Tunisu je še dvi nekoliko popustila. 15 arabskih držav je predalo predsedniku Varnostnega sveta spomenico, v kateri je poudarjeno, da predstavlja položaj v Tunisu nevarnost za svetovni mir in naj se članice Združenih narodov opozore na morebitne posledice sedanjega stanja v Tunisu.

enakopravni v tem paktu, ali vsaj navidezno ne. Po sedanjih razgovorih, bi naj Zap. Nemčija prispevala v skupno evropsko vojsko 12 divizij.

Adenauer je že govoril v parlamentu, kjer je postavil vprašanje, če francoska vlada in ljudstvo resnično želi sodelovanje Nemčije v evropski obrambi. Nemci vsekakor izražajo, da oni v slučaju, da jim Francozi iztrgajo Posarje, ne bodo mogli sodelovati v Atlantskem paktu in skupnem evropskem gospodarstvu, o katerem se že toliko govori. Nasprotno pa se razgovori o zamenjavi okupacijskega statuta Zapadne Nemčije na ljudejo. Gre namreč za to, da bi Zapadna Nemčija podpisala separatno mirovno pogodbo z državami izven sovjetskega bloka, ker ni nobenih izgledov, da bi sovjeti pristali na združenje obeh Nemčij. Zaenkrat je še težko reči, dal bodo razgovori uspešni in kaj vse bo Nemčija dobila v svoje roke.

EGIPT

Po prevratu so v Egiptu osnovali vsenacionalno stranko, ki jo je podprla večina egiptovskih strank in jo vodi novi predsednik vlade Ali Maher paša. Nasprotno pa so zaprl voditelja socialistične stranke in 800 drugih ljudi, večinoma pripadnike te stranke, ki so podžigali nestrpnost do Angležev in povzročali nered.

Položaj se je v Egiptu že sicer raj popolnoma pomiril, tako da bodo verjetno kmalu pričela pogajanja med Vel. Britanijo in Egiptom. Egiptovska vlada si predvsem želi priključitev Sudana k Egiptu, postopen umik britanskih čet s področja Sueškega prekopa in šele potem bi egiptovska vlada lahko razpravljala o pristopitvi obrambnega pakta za srednji Vzhod.

Celovec. V Celovcu na Korškem so odprli slovensko knjižarno. Odprli so tudi posebno razstavo slovenske knjige, ki je bila dolgo dobo zatirana in so jo morali koroški Slovenci skrivati.

Pariz. Francoski zunanji minister je obvestil vladu ZDA, da bo francoska vlada nasprotovala sprejemu Zap. Nemčije v Atlantski pakt. Zasedanje sveta Atlantskega pakta se bo pričelo 16. februarja v portugalskem mestu Lizboni. Doslej je že večina članic Atlantskega pakta tudi potrdila sprejem Grčije in Turčije v Atlantski pakt.

umor sta najela in v naprej plačala študenta Janeza Lombarda, člana akademskega kluba Zarja iz Kranja. Lombarda so belogardisti ob božičnih rajcijah 1942. leta zaprli in poslali v italijansko internacijo. Kasneje je šel v partizane in 21. marca 1944 padel pri Sornovem mlinu na Rupi v okraju Kranj.

Kaplan Glavač in Emer sta hkrati snovala napade na razne klerikalne voditelje in te napade hotela naprtili Osvobodilni fronti. Nameravala sta pobjati aktiviste Osvobodilne fronte, nektere pa sta še ovadila okupatorjem.

20 Prav tam.

21 »Slovenski poročevalec«, 13. nov. 1941. št. 25.

22 »Slovenec«, 3. dec. 1942.

23 Prav tam.

24 Prav tam.

25 »Slovenski Poročevalec« 9. decembra 1941, št. 29. — V tej številki je »Slovenski poročevalec« v komunikcju o izvršeni smrtni obsodbi nad Emrom prvi uporabil izraz bela garda, skaterim je označil izdajalsko zaroto proti nepokornemu slovenskemu narodu. To ime se je med slovenskim ljudstvom hitro razširilo in tako udomačilo, da so ga končno uporabljali celo

okupatorji in tudi sami belogardisti, ki so se ga sicer dolgo časa na vse kriplje brezuspešno otepli. Na ime bela garda so belogardisti prvič reagirali 1. februarja 1942 v 6. šte. »Svobodne Slovenije«, glasilo Slovenske ljudske stranke in njene Slovenske legije: »Bežitel! Bela garda prihaja! V ponedeljek 26. jan. 1942 se je prvič pojavila na ljubljanskih ulicah: jezdecji na vranich z belimi kocji! Prav zares! Na lastne oči smo jih videli!...« S tem so hoteli povedati, češ da je bela garda navaden partizanski bavhav. — Izraz je prenešen iz oktobrskere revolucije v Rusiji, vendar slovenski pojem ni čisto ustrezen sovjetskemu, ker pri nas ni bilo državljanske vojne, ampak narodnoosvobodilna borba, ki je sicer preraščala v ljudsko revolucijo proti okupatorju in njihovim sodelavcem iz vrst domače buržoazije.

26 Dr. France Skerl, »Slovenski poročevalec« 1941. leta, op. št. 241, (rokopis) in kazenski spis zoper Bischofa Ernesta, obsojenega pred oktrož. sod. v Ljubljani, U 528-48.

27 »Slovenski poročevalec«, 9. decembra 1941.

(Konec prihodnjici)

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

Novi gospodarski načrt in sidikalni občni zbori v D Lendavi

Razprava o predlogu družbenega načrta, ki ga je dala Zvezna vlada delovnim kolektivom v razpravljanje, ni zavzela zelenih širine. V marsikaterem podjetju se niso otresli starih predsodkov. Preveč so »ugotavljali« lanske slabosti, premalo pa se pogovorili o perspektivnih nalogah in o tem, kako bi se dalo odpraviti lanske napake.

Tudi nekateri člani delavskih svetov in upravnih odborov še niso razumeli vloge, ki jo imajo kot zastopniki neposrednih proizvajalcev na današnji stopnji družbenega razvoja. Bolehajo predvsem na pomanjkanju političnega in gospodarskega znanja, ki ga zahtevajo vodstveni poslji v podjetjih.

Sindikalne organizacije, ki so lani zanemarile vzgojno delo med članstvom, bodo morale leto tiso posvečati vzgojnemu nalogam mnogo več pozornosti, zlasti pa bodo morale skrbeti za usposabljanje samoupravnih organov v podjetjih. Prva preizkušnja je brez dvoma pravilno tolmačenje letošnjega družbenega načrta in naloge podjetja, ki izhajajo iz tega.

V sindikalnih podružnicah podjetja »Nafta« so že končali z občnimi zbori in volitvami novih upravnih odborov. Na zborih so zabeležili 70 odstotno udeležbo članstva. Člani so živo razpravljali o družbenem načrtu in predlagali ukrepe za znižanje režijskih stroškov, izboljšanje proizvodne zmogljivosti ob istočasni odpustitvi nediscipliniranih delavcev itd. Na zboru

ru sindikalne podružnice mehanične delavnice so člani predlagali odpuščanje delavcev, ki so se pregrešili nad ljudskim imetjem. Pri »Nafti« odpuščajo tudi delavce, ki stojijo z eno nogo na svojih posestvih.

Zadovoljivo sta uspela tudi sindikalna sestanka v okrajni mizarški delavnici in pri mestnem trgovskem podjetju, kjer so člani sklenili, da bodo do konca junija opravili vse predpisane strokovne izkušnje. -ok.

Pet novih ali poživljenih mladinskih aktivov

V radgonskem okraju so zaključili volitve sekretariatov mladinskih aktivov. Pri pripravah na volitve se je delo nekaterih mladinskih aktivov poživelo. Zivahnost pri volitvah pa daje upanje, da bodo s takim delom tudi nadaljevali. To so objavljal tudi člani novih sekretariatov, ki bodo svoje obljube gotovo izpolnili.

Med tem časom je število delavnih mladinskih aktivov naraslo od 19 na 24. Na novo so ustanovili ali je poživeli aktiv v Apačah, Podgorju, Stajngrubi, Tratah in Črešnjevcih. Ker so nekateri mladinci že prej sodelovali pri kulturno-prosvetnem delu, se bodo tudi v svojem aktivu gotovo odrezali.

Najdelavnejši mladinski aktiv je v Rožičkem vrhu, ki je še zelo mlad in je bil ustanovljen na pobudo mladine. Imajo svoj tamburaški zbor. Vsi mladinci so člani tamkajšnjega izobraževalno-umetniškega društva ter se posebno uspešno udeležujejo kot igralci v igralski družini. Izkazali so se pri popravilu krajevnih cest in elektrifikaciji vasi.

Lepi uspehi radgonske glasbene šole

Tudi v Radgoni imajo nitjo glasbeno šolo in sicer že dve leti. V tri razrede je vpisanih 83 učencev. Šola je pokazala izpe vzgojne in učne uspehe. Ob koncu prvega polletja je bilo 27 učencev ocenjenih s prav dobrim uspehom, 39 z dobrim uspehom in 17 z zadostnim uspehom. Večina učencev obiskuje klavirske ure, precej pa tudi violinske. V oddelek za pihala, ki so ga odprli letos, je vpisanih 28 učencev. Med njimi je precej učencev v gospodarstvu. -e.

Črešnjevski aktiv ima 60 članov

Ta mladina je najdelavnejša pri kulturno-prosvetnem delu, pri gasilcih pa delata dve desetini. V gospodarsko šolo v Radgoni in v vinogradniški sadjarski tečaj se je prijavilo 28 mladincev.

Radenska mladina se najbolj zanima za ljudsko tehniko ter z vneto sodeluje tudi pri gasilcih. Kot najboljši gasilski naraščaj je dobila od domače gasilske čete priznanje v obliki diplome. Osem mladincev je v preteklem letu napravilo soferški izpit. V avto-moto društvu sodeluje 15, v izobraževalni tečaj pa je vključenih 11 mladincev.

Zelo delaven je številčno najmanjši, šteje komaj 10 članov, aktiv v Domu onemoglih v Tratah. Vsi člani so naročeni na list »Mladino«, vsi sodelujejo pri fizikulturi, gojijo teden, odbojko itd. V drugem polletju preteklega leta je imel ta aktiv dve samostojni kulturni prireditvi. Zasluga tega aktivna — člani so same mladine — da je bil ustanovljen na Tratah še poseben vaški aktiv. Dobri so še aktiv v Zbigovcih, v Lutvercih, v Zepovcih, v Podgorju in najmlajši aktiv na Kapeli.

28 gasilskih odličnjakov

V drugi polovici preteklega meseca so v Lendavi pričeli s štirinajsturnim tečajem za izprašane gasilce Z izdatno pomočjo republiške gasilske zveze je domače vodstvo poskrbelo, da so slušatelji stanovali v poslopju lendavske osnovne šole. Pribivanje v internatu je pripomoglo k uvrstitvi potrebne discipline, koristilo pa je tudi tečajnikom in njihovim učnim uspehom. Tečaja, ki je drugi v lendavskem okraju, se je udeležilo 33 slušateljev, ki niso varčevali s telesnimi napori; kljub snegu in mrazu so praktično vadili na orodju in modernih gasilskih aparatih poklicne gasilske enote »Nafta«. V internatskem življenju se je pokazalo tovariško sožitje med Slovenci in Madžari, kar je izrednega pomena za utrjevanje enotnosti med mešanim prebivalstvom ob naši meji.

vedno stoji velik in pregleden napis »J. J. Kaufmann«. Po sedmih letih tega gotovo nihče več ne rabi. Gotovo si nihče ne želi, da bi nas nemški napis še spominjali na nemško fašistično okupacijo.

Se vedno protekcija...

19. in 20. januarja je Ljutomerski kino pritegnil mnogo obiskovalcev. Pri blagajni je bil velik naval, zato je bilo težko dobiti vstopnice. Mnogi ljudje pa si predstave niso mogli niti ogledati, ker so bile vstopnice že v naprej razprodane. Pa ne zato, ker so prišli po vstopnice prepozno, temveč zato, ker je mnogo vstopnic bilo rezerviranih. Tudi sam sem bil med rezeži, ki niso dobili vstopnice, ker je prodajalka rekla, da so že vse razprodane. Ko pa sem nekaj časa stal pred blagajno, je za menoj prihajalo še precej ljudi, ki so dobivali vstopnice, ker so jih že prej rezervirali.

Menim, da to ni prav, kajti vstopnico si lahko rezervira le dober znanec ali prijatelj. Kaj pa mi ostali? Pripomnil bi, da se slične protekcije pri prodajalki vstopnic doživljajo večkrat.

Ce pa že uprava kina ali prodajalka vstopnic ve, da je za nekatere filme med občinstvom več zanimanja, zakaj ne pripravi več predstav, da bi si film lahko ogledal poslednji, ki si to zaželi?

Z dobro volje se bodo te naprijetnosti gotovo dale odpraviti. Obiskovalec.

Zabava, razvedrilo in še kaj

Kmečki ljudje se pozimi, ko zapade sneg, mnogokrat dolgočasijo. V sosednje vasi je težko priti, še težje v mesto. Doma pa razen svatovščin nimajo skoraj nobene zabave ali razvedrila. Zato ponekod radi obiskujejo predavanja Ljudske univerze, a še rajši razne odrske uprizoritve. Razne vaške organizacije in društva pa imajo tudi dovolj časa, da jih lahko nastudirajo. Vendar ni povsod spetne režiserske roke, ki bi to organizirala. Brez dvoma pa tam, kjer je mnogo volje, najdejo tudi režiserja.

V radgonskem okraju so zadnji čas pokazali precej zanimanja za odrske nastope. V Cerkevniku so pred kratkim uprizorili Gorinkovo »Rdečo kapico«, v Negovju »Veroniko Deseniško«, v Radenci pa so se pravkar predstavili s »Slabo vestjo«, v Ščavnici pa pripravljajo »Matiček se ženil«. Pripravljajo se še po drugih vaseh, le da s pripravami še niso tako daleč, da bi o tem poročali. -e.

Gospodinjski tečaj v Lendavi

Od novembra lanskega leta se zbirajo lendavska in okoliška dekleta v poslopju osnovne šole, kjer obiskujejo gospodinjski tečaj. Vodstvo tečaja, zlasti voditeljica Ribiškova mama iz Dolgovskih gor, pravi, da tekmuje 27 tečajnic v pridnosti in rednem obiskovanju tečaja. Predavajo domači strokovnjaki; glavni predmeti so: politična ekonomija, vrtnarstvo, konvenciranje sadja in živil, šiviljstvo, predeženje in ročna dela. Često se tečajnice oglašajo v kuhinji lendavskega otroškega vrta, kjer pri štedilniku prezkusijo v tečaju pridobljeno znanje. Ob zaključku tečaja, ki bo predvidoma v sredini februarja, bodo tečajnice izprašane. Po preizkušnji pa bodo priredile tovariški poslovilni večer. -ok-

Obilo sreče!

19. januarja sta se na matičnem uradu v Ivanjkih poročila zadrudnika Jožef Prijal in Marija Rajh iz Stanovne. Tako bo v Ivanjkih združeni zadrugi ena zadrudna družina več. Zadrudniki jima želijo obilo sreče in uspehov v družinskem življenju ter pri delu v zadrugi.

Na tovariškem večeru, kjer so se tečajniki poslovili od svojih voditeljev, so pohvalili marljivo slušateljce. Tečaj je opravilo 28 gasilcev z odličnim in 5 gasilcev s prav dobrim uspehom. Največ točk so odnesli v svoje čete Pavle Miholič iz Kobilja, Jože Juretič iz Kapce, Stanko Milnarič iz Mostja in Stefan Tenenčak iz Kobilja. Vsi tečajniki so prejeli podčastniške diplome, vidni gasilski strokovnjaki in voditelji pa diplome o priznanju oficirskega čina v gasilstvu.

V učnem programu je bil tudi predmet o protiletalski zaščiti in spoznavanju bojnih sredstev ter plinov. Predaval je protiletalski strokovnjak iz poverništva za notranje zadeve, Blazjača se združitve prekmurskih okrajev je vzpodbudila gasilce, da so se odločili za ustanovitev kluba gasilskih častnikov in podčastnikov, ki bo nadomestil okrajno gasilsko zvezo z nalogo, da poveže gasilske vrste in skrbi za nemoten razvoj gasilstva v prekmurskih vaseh. Na poslovilnem večeru so izvolili iniciativni odbor, ki bo uresničil skupni sklep gasilskih voditeljev.

Nenavadna tatvina

V Črensovcih v lendavskem okraju so pred tedni registrirali nenavadno tatvino; iz poslopja osnovne šole je zmanjkal ves inventar ljudske knjižnice s katalogom vred. Predvidevajo, da je bilo v knjižnici blizu 200 leposlovnih knjig. Ker so odgovorni tatvino prikrivali, prevladuje mnenje, da je iskati storilca med ljudmi, ki so poznali razmere na šoli. Brez dvoma je za tatvino odgovoren tudi knjižničar, ki je malomarno opravil zaupane mu posle in tatvino ni pravočasno prijavil pristojnim oblastem. -ok-

Vse za lastno korist

V začetku januarja so tudi na Runcu pričeli s tečajem protiletalske zaščite. Obiskujejo ga tudi vaščani iz sosednjega Zvaba. Po zaključku tega tečaja pripravljajo še enega podobnega. Na sedanjem tečaju predavajo o gasilstvu Maks Meško, poverjenik gasilskega društva Gornji Ključarovi, o sanitetni službi učiteljica Berta Zalerina in o ruševinah Viktor Pučko iz Ključarovec. Obiskovalci predavatelj z zanimanjem sledijo predavateljem, saj bodo ob zaključku polagali izpite. Ivo

Najrazličnejše gotovo otroško perilo

srajčke, hlačke, pajace itd. ima v veliki izbiri in po zelo ugodni ceni

MESTNO ŠIVILJSTVO, Murska Sobota

Titova ulica 19 (prejšnji otroški vrtec).

Oskrbite si pravočasno semena za pomladansko setev

Obveščamo državna posestva, KDZ, KZ in kmetovalce, da imamo na zalogi jaro pšenico po 40 din, jari ječmen 34 din, oves 30 din, ajdo 40 din za kg. Vsa semena so očiščena in razkužena.

Potrošniki, zahtevajte pri svoji kmetijski zadrugi naša priznana zelenjadna in cvetlična semena samo v originalnih barvastih vrečicah, ki imajo žig: »1952«!

Svarimo pred nakupom, starih vrečic, ker za njih ne jamčimo!

Ako še niste naročili, naročite takoj, ako hočete prejeti semena pravočasno!

Naročila pošljite direktno na Semenarno v Ljubljano ali na Semensko postajo Ljutomer in Murska Sobota.

SEMENARNA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA

Semenska postaja Ljutomer.

MESTNO PODJETJE KNJIGOVEZNICA

Murska Sobota, Titova ul. 8

sprejema v vezavo: poslovne knjige, zapisnike, uradne liste, revije, časopise, romane, molitvenike ter druge knjige.

Izdelujemo: spominske knjige, albume, poslovne kartotek, razne mape in druga v stroko spadajoča dela.

LEPA IZDELAVA! CENE KONKURENČNE!

Kdo bo šahovski prvak Lendave? OBVESTILO

Po sklepu občnega zbora z dne 27. 1. 1952 preide Kmetijska zadruga z o. j. v Vogričevcih, okraj Ljutomer, s 1. 2. 1952 v likvidacijo. Pozivamo vse upnike in dolžnike, da v roku enega meseca od dneva objave prijavijo svoje terjatve, odnosno poravnajo vse dolgove. Po izteku tega roka se prijav ne bo upoštevalo, dolžnike pa se bo izterjalo sodnim potom.

Likvidacijska komisija KZ v Vogričevcih

MALI OGLASI

Beseda: navadni tisk 4 din; debeli tisk 5 din. Za pismeno dajanje naslovov je priložiti v pismu 15 din v znakah!

ČEVLJARSKI ŠIVALNI STROJ (»Sino«-cilind. stroj) prodam. Cernel Ivan, Zrnova 13, p. Slatina Radenci.

ZEPNI KOLEDARČEK za leto 1952 še lahko dobijo v prodajni časopisov (Zaplatici) v Murski Soboti za 3 din.

Razveljavljam izgubljeno delavsko knjižico št. 232514 na ime Franc Čerpnjak, Ropče.

Za vsakega nekaj

Elektrika je kaj čudna stvar. Po žicah ti nevidno prileti čez hribe in doline in zasveti v kmečkih hišah po naših vaseh ali raztresene po hribovih. Tako so ugibali Runcani, ko jim je 17. januarja zvečer prvič zasvetila električna luč. Še takrat, ko je zasvetila elektrika, so nekateri maloverni zmajevali z glavami. Zato ni čudno, da so odkimavali takrat, ko so začeli postavljati drogeve. Ni pa odkimavala mladina, ki je skupno z učitelji in še nekaterimi vaščani najbolj krepko prišla za delo.

V Stanovnem še nimajo pri vseh hišah elektrike, pa so kljub temu že spoznali njeno koristnost. Morda so naprednejši od nekaterih sosedov. Pripravili so ves material v želji, da bi ga električarji čim hitreje namestili in napeljali v hiše. Teh pa ni in ni. Zato je zaenkrat le del vasi do Skalibrovih zagledal električno luč v svojih hišah.

Elektrika pa je tudi kaj muhasta stvar. Ljudje v mestih, kjer petrolejk tako rekoč skoraj ne poznajo, so se že zbal, da se bodo z naletavanjem ene-ga morali navaditi na zimsko spanje. Poslušal sem Sobočane, kako so se jezili na električarje, zakaj jih hitreje na zavežajo. Trinočna tema še trdnega človeka spravi iz ravnotežja, posebno če ne more spat.

Proti koncu januarja sem v soboški gostilni naletel na za-

nimiv tečaj. Neki zidarski mojster — pravzaprav zidar, ki je želel postati mojster — je na tečaj za mojstrski izpit poslal svojega namestnika, sam pa je rajši sedel v gostilni. Ker pa se mu je le zdelo, da tako pridobljeno znanje ne bo zadostovalo, je želel, da bi mu pri kosilu predavatelj ponovil vse, kar je dopolnje predaval. Pa ni šlo, čeprav nekateri trdijo, da so jedrate in kratke besede najboljše. Za izpit je treba znati kaj več kot samo nekaj besed. To se bo gotovo prepričali tudi mojster Fras, ki trdi, da izpit že ima, in sicer pol slovenskega pol italijanskega, le da mu ga nečjejo upoštevati.

»Ne boš me, ne,« je godrnjal gost, ko je zapuščal krajevno gostilno v Križevcih. »To pa je že višek odiranja. Narodim in plačam 2 dcl vina, v vrček ga dobim pa le dober 1 dcl. Ne vem, ali gostilniško oseboje misli, da sem tako pijan, da tega ne opazim, in ali si želi na račun gostov postranski zaslužek. Ta primer pa me je izučil. Ne boš me več, ne.«

O agilnosti cezanjevskih gasilcev še nisimo ničesar slišali. Na skupščini pa so se kar dobro odrezali. Za strokovno vzgojo članstva so mnogo naredili. Vključene imajo mnogo mladine. O disciplini so poudarjali, da bi morala biti še boljša. Pri kulturno-prosvetnem delu so zelo agilni. Dobro povezavo imajo z vaško kulturno-prosvetno skupino. O delu izvenarmadne vzgoje in PLZ pa nismo na skupščini ničesar slišali. So pozabili poročati ali niso nič naredili?

Komu se je nasmehnila sreča

Našim naročnikom, ki bodo celoletno naročnino plačali v naprej, smo obljubili knjižne nagrade. Ker pa vsem poleg časopisa ne moremo dati še posebnih nagrad, smo obljubili, da bomo izžrebali na vsakih 50 naročnikov, ki bodo pravočasno plačali celoletno naročnino za leto 1952, po enega. Temu se je odzvalo precej starih pa tudi novih naročnikov. Vendar se je pokazalo, da nekateri stari naročniki ne vedo, koliko dolgo je za preteklo leto. Tako so nam mnogi naročniki nazkazali po 300 din. Vendar smo tistim, ki so imeli dolg na naročnini iz preteklega leta, morali najprej odšteti ta dolg. S tem pa se je število naročnikov, ki so prišli v poštev za žrebanje precej zmanjšalo. Zato smo razdelili le osem v platno vezanih knjig »Preprosto življenje«.

1. februarja je uprava Ljudskega glasa pripravila žreba-

nje, katero je opravila posebna tričlanska komisija. Sreča se je nasmehnila sledečim naročnikom in bodo prejeli navedene knjige:

1. Marija Gaber, Dolnji Slaveč 127;
2. Ema Pančur, Dolnja Lendava, Kolonija nafte 14;
3. Aleksander Sarkanj, Murska Sobota, Okrajni magazin;
4. Franc Stric, vojaški vojni invalid Boreci, p. Križevci pri Ljutomeru;
5. Stefan Šraka, višji gradbeni tehnik, M. Sobota, Kopitarjeva ulica 2;
6. Jožef Černjavič, sekretar VOOV Koračice, p. Sv. Tomaž pri Ormožu;
7. Franc Žibrat, Hum pri Ormožu;
8. Janez Rajner, Glava 24, p. Križevci pri Ljutomeru.

Navedeni izžrebanci iz M. Sobote naj dvignejo knjige v naši upravi, ostalim pa pošljejo na pošti.

KDOR LAHKO ZASLUŽI, TUDI LAHKO ZGUBI

Nepošten zaslužek se kaj zlahka rad izmuzne. To je pred kratkim občutil tudi Leopold Geder iz Rogasveca. Geder je v preteklih mesecih pri preprodaji živine neopravičeno dvigal ceno. Tako je nakupovalcem mestne klavnice v Mariboru

prodal kravo za 10.750 din, čeprav je plačal za njo le 7.740 din. Zagrešil je več podobnih goljufij in tako naredil lep dobiček. Toda okrajno sodišče v Murski Soboti ga je zaradi goljufij obsodilo na 20 tisoč din denarne kazni in dobiček je hitro skopnel. Gotovo se bo v bodoče premislil, preden se bo lotil takega zaslužka.

Besede naših bralcev

Tečaj protiletalske zaščite in mladina

Zimski čas v mnogih krajih koristno uporabljajo za razne tečaje. Poleg drugih imajo v več krajih tečaje protiletalske zaščite. Pri Tomažu imajo na tečaju protiletalske zaščite predavanja dvakrat tedensko. Predavata šolski ravnatelj Ignac Oman in komandir predvojaškega centra Janko Kukol. Na predavanjih se obiskovalci seznanijo: s sestavom organizacije, nalogami organizacije, bojnimi kemijskimi sredstvi, z nalogami sanitetne službe, kemijske službe, obveščevalne službe, zažigalnimi sredstvi, kako nuditi prvo pomoč poškodovanim in s sodelovanjem gasilstva.

Vendar pri Tomažu ljudje niso pokazali za predavanja dovolj zanimanja. Od 900 prebivalcev prihaja na predavanja le 18 do 20 ljudi in to po večini starejši ljudje. Kje pa je mladina, ki se pozimi mnogokrat dolgočasi? Ker ni mladinskih organizacij, je mladina prepuščena sama sebi. Zato rada zahaja v gostilne, na razne plesne, pijančije ter se pretepa, da si vsaj tako preganja dolgočas. Kaj pa k temu rečejo starši? All ni predvsem njihova dolžnost, da skrbijo za pošteno zabavo in razvedrilo svojih otrok?

Tomaževska mladina pa je že pokazala, da je voljna delati,

saj so se vsi mladinci predvojaške vzgoje udeležili dela na gradnji proge Dobjo-Banjaluha in so bili dvakrat udarni. Le več vzpodbude in pomoči ji je treba dati, pa bodo gotovo tudi oni postali koristni člani raznih organizacij in društev. I.O.

Avstrijec se je čudil — ali posmehoval

V drugi polovici januarja se je pred poslopjem KLO Gornja Radgona ustavil avtomobil, ki je privozil od Radencev. Iz avtomobila je stopil mož in po nemško spraševal, kjer je mehanična delavnica. Ker mu vprašanja oseba ni vedela po nemško odgovoriti, je poklicala miličnika. Tujec se je začudil in vprašal, kje se pravzaprav nahaja, da se mu čudno zdi, kdaj je prevozil čez Muro. Gotovo je poznal našega miličnika po uniformi, zato je možno, da se je bolj posmehoval, kot resno spraševal. Zakaj? To je povedal takrat, ko mu je miličnik pojasnil, da je še vedno v Jugoslaviji. »Misli sem, da sem že v Avstriji, ko na tej stavbi vidim tako lep nemški napis.«

Radgončani, ali bomo še dovoljevali tako posmehovanje? To je stvar nas vseh, da »ake napisje odstranimo, še najprej pa, da ga odstranimo s poslopja, kjer ima svoje pisarniške prostore naša ljudska oblast, naš KLO. Na tem poslopju je

Delo sadjarskih odborov pri KZ

V našem okolišu, zlasti v nekaterih predelih, je sadjarstvo bitno vprašanje, ker je kmetovalcem donosna precejšnje denarne dohodka. Ni še dolgo temu, ko smo samo iz soboškega okraja izvozili več sto vagonov dobre sadja v inozemstvo in druge predele naše države, predvsem v Vojvodino. Naše sadje, predvsem jabolka so bila živobarvana, aromatična, zelo okusna, zato so kupci radi posegali po njih in jih primerno plačevali. Razen izvoza pa je domača potrošnja bila tudi zelo velika.

Na sadnem drevju pa so se v zadnjih letih pojavili razni škodljivci, predvsem ameriški kapar, ki nam je to cvetočo, donosno panogo tako rekoč unčil. Brez dvoma lahko trdimo, da je uničena polovica drevja, druga polovica pa bo kmalu uničena. Tako katastrofalni propad je bil možen le zaradi tega, ker so sadjarji gledali križemrok to uničevanje. Ne smemo vso krivdo valiti na kaparja, ker je krivda sadjarjev samih bila prav tako velika, zakaj niso skrbeli in branili sadno drevje pred napadom kaparja.

Ce hočemo rešiti še obstoječe nasade in obnoviti sadjarstvo z novimi nasadi, je zadnji čas, da začnemo z organiziranim načrtnim delom. Skupno delo in sodelovanje vseh sadjarjev je predpogoj za uspešno načrtno delo, ki se ga pa lahko lotimo v organizaciji sadjarskih odborov pri kmetijskih združenjih. Navajamo nekaj misli o delu sadjarskih odborov.

Kakšne naloge naj imajo sadjarski odbori?

1. Strokovni pouk članstva. V splošnem lahko ugotovimo, da velika večina naših kmetovalcev nima niti najmanjšega znanja o sajenju, oskrbi, škropljenju boleznih in škodljivih sadnega drevja. Zato se ni treba čuditi, da so naši sadovnjaki skrajno zanemarjeni in bolj podobni divje rastočemu gozdu kot sadovnjaku. V takih sadovnjakih ni mogoče pridelovati kvalitetnega sadja, kakršnega zahteva svetovni trg. Če hočemo imeti napredno sadjarstvo, moramo najprej vzgojiti napredne sadjarje. Zavedati se moramo, da sadjarstvo, kakor tudi ostale kmetijske panoge, zahtevajo mnogo znanja in praktičnih izkušenj. Le taki ljudje lahko dobro oskrbujejo sadovnjake in pridelujejo mnogo dobrega sadja, s katerim lahko tekmujejo s sadjarji kmetijsko naprednih držav. Takšen pouk oziroma strokovno vzgojo članstva lahko doseže sadjarski odbor z

- čitanjem strokovnih člankov na sestankih in razpravljanjem o tem;
- medsebojno izmenjavo izkušenj;
- povabilom predavateljev-specialistov v sadjarski stroki;
- prirejanjem poučnih izletov v napredne sadne okolišje;
- prirejanjem sadnih razstav.

Ne moremo si predstavljati plodonosnejšega izkoriščanja naša vsakega sadjarja ob dolgih zimskih večerih kot razgovor s sadjarji o delu za napredok sadjarstva; ali poleti se v nedeljo popoldne sestati v sadovnjaku dobrega, naprednega sadjarja, ogledovati sadno drevje in se pomenkovati o dobrih stvarih in napakah.

Torej prva in osnovna naloga sadjarskega odbora naj bi bila vzbuditi veselje in ljubezen do sadjarstva, predvsem pa k temu pritegovati kmečko mladino.

2. Izdelati načrte za nove nasade s pomočjo sadjarskih strokovnjakov, državnih institutov in ustanov. Menimo, da so si že vsi kmetovalci-sadjarji na 'asnem, da po starem načinu ni mogoče obnoviti propadajočega sadnega drevja. Sajeje posameznih mladih drevcev med staro, okuženo drevje je že v naprej obsojeno na neuspeh.

sade tudi na zemljišču, ki je last splošnega ljudskega premoženja in je že sedaj v upravljanju KZ. V kolikor so ta zemljišča primerna za sadne nasade, je najbolje, v ta namen jih uporabiti. Ko bo sadno drevje začelo roditi, bo KZ imela lep dohodek. Obenem pa opravljajo propagandno delo za obnovo sadjarstva, ker z delom pokažejo, kaj se da narediti in kako.

Naprava novega nasada sadnega drevja po modernih načelih ni tako enostavna zadeva,

škropilnico itd. Menimo, da si nihče ne dela več utvar, da bi lahko tekmovali z mehaniziranim inozemskim sadjarstvom z našimi zastarelimi metodami dela. Mehanizacija nam omogoča pridelovanje kakovostnega sadja po nižjih cenah. Ker pa si posameznik — mali sadjar — ne more nabaviti takih strojev, lahko pride do njih le s pomočjo KZ — sadjarski odbor ali pa KZ — strojni osek, kar je odvisno od okolišja oziroma krajevnih prilik.

6. Izkušnje zadnjih let so nam

V vzornem sadovnjaku

Škoda ze denar, ki ga za to 'zdamo. Ravnanje se moramo po vzoru nekaterih zapadnih naprednih sadjarjev in odločiti za napravo večjih nasadov po najnovejših izkušnjah in dognanjih. Novi nasadi morajo biti tako urejeni, da je možno uporabljati mehanizacijo, ker le-to nam bo omogočilo konkurenco na svetovnem trgu.

Kdor ima zemljišče na primer nemem mestu in dovolj veliko, bo lahko sam napravil nov nasad. Toda pri naših posestnih razmerah in razdrobljenih parcelah mnogokrat posamezniku ne bo mogoče narediti novega nasada po modernih načelih. Lahko pa reši nalogo skupina kmetovalcev, ki imajo parcele v eni legi. Ti kmetovalci se pač odločijo, da bodo napravili nov nasad po enotnem načrtu na določeni zadržni površini. S tem sploh niso dotaknjene njihove lastninske pravice, ker bo vsak delal le na svoji zemlji — imajo pa možnost skupno uporabljati razne stroje in priprave za nego celega sadovnjaka. Sadje bo obiral vsak na svojem drevju, ki je na njegovih parceli, in bo pridelal tudi njegov. Jasno pa je, da se zavežejo vsi lastniki takšnega nasada, da bo vsak na svojem oskrboval in negoval sadno drevje po istih in sicer najboljših načelih. Za skupno opravljeno delo — n. pr. škropljenje z motorno škropilnico — pa prispeva vsak udeleženec po številu drevci, ki so na njegovem svetu in jih on izkorišča. V pogodbi, ki jo bodo med seboj sklenili, pa lahko določijo še druge obveznosti in medsebojno sodelovanje.

Kmetijske zadruge pa imajo možnost urediti zadržne na-

kot si to nekateri ljudje mislijo. Če hočemo imeti rentabilen, donosen nasad, moramo upoštevati lego in sestav zemlje, primerno pripravo zemlje, zanesljiva, dobra drevesa, pravilno razvrstitev, obrezovanje, razdaljo in sajenje, primerno obliko in sorte, ki se med seboj zanesljivo prajšujejo itd. Za pravilno izvršitev vseh teh del pa je nujno potrebna pomoč strokovnjakov specialistov, ki pa jih ni na razpolago za majhne površine, na katerih že tako ni mogoče napraviti vzornih nasadov, ampak le na večjih površinah.

3. Skupno naročanje drevci iz zanesljivih drevesnic. Dober, trajen in rodovitni nasad lahko pričakujemo le od dobrih, zdravih dreves, ki jih gojijo zanesljive drevesnice pod strokovnim vodstvom, ki nam nudijo jamstvo glede podlage, čepicev itd. Z dobriimi drevesnicami pa lahko ima stike le organizirana, večja skupina kmetovalcev.

4. Skupno naročanje sadjarskih potrebščin preko KZ na podlagi seznama sadjarskega odbora, kakor razno orodje, škropilnica, umetna gnojila in ostali material. Ako sestavijo člani-sadjarji naročilo potrebnih stvari, bodo dobili, kar bodo želeli in kar bodo resnično rabili, ne pa tisto, kar bi jim nekdo trenutno ponujal ali pa kupil poslovodja, trgovec, ki se mora dati niti ne razume na te stvari. Na ta način se trgovska poslovalnica KZ izogne nakopičenju nepotrebnega blaga, sadjarji pa imajo na razpolago, kar rabijo.

5. Naročanje ozir. nakup večjih strojev v zvezi z mehanizacijo sadjarstva in sicer: traktor, motorni okopalnik, motorno

pokazale, da pri sedanji neorganizirani in razdrobljeni proizvodnji nismo kot raznim sadnim škodljivcem in boleznim, ki nam pretijo z uničenjem našega sadjarstva in sadnega pridelka. Dokler ne bo organizirana in načrtna borba proti škodljivcem in boleznim, je brezuspešno in nesmiselno misliti na obnovo sadjarstva. Dosednejša brezbržnost in neorganizirana obramba je uničila naše sadjarstvo, ki ga bo možno ponekod še rešiti, če ne bomo predelogo odlašali. V izvrševanju teh nalog imajo sadjarski odbori KZ ogromne možnosti plodonosnega dela v korist svojih članov.

7. Na šesto točko priključujemo še sedmo: **Borba proti zaniknim sadjarjem, ki niso nič manjši škodljivci sadjarstva kot ameriški kapar in drugi.** V sadovnjakih imajo zanemarjeno, staro sadno drevje, ki je brez vsake koristi, je pa pravo leglo najrazličnejših škodljivcev in boleznih. Te se od tamkaj širijo naprej na ostalo drevje. Tak škodljivec zaniknež se ne zmeni za oblastne odredbe o čiščenju in škropljenju sadnega drevja, o poseku propadlih sadnih drevcih itd. Živi življenje zaostalosti in zaniknosti. V svoji zanemarjenosti se počuti še prav dobro. Kaj mu mar, če dela škodo ostalim sadjarjem! Ali pa ostali napredni sadjarji morajo trpeti takšno ravnanje? Ne! Če imamo umeščevalna sredstva za razne škodljivce, bomo našli tudi za takšne malomarneže. Najprej jih bomo opozorili in poučili o njihovih dolžnostih do ostalih sadjarjev. Če to ne bo zaleglo, potem pa bomo uporabili vso strogost in možnost kaznovanja po zakonih

Nova uredba o plačah učencev v gospodarstvu

Ta uredba predvideva, da učencem v gospodarstvu v drž. gospod. podjetjih, drž. obrtniških delavnicah ter v delavnicah onih poklicev, ki jih ni zajela uredba o plačah delavcev in učencev posameznih gospodarskih panog, pripada mesečna plača po letih učenja. Prvo leto učenja odo učenci prejemale 1000 din mesečno, drugo leto 1500 din, a tretje leto 2000 din. Plače po tej

uredbi se bodo plačevale mesečno za nazaj in sicer od 1. jan. 1952.

Ozeblino

Ljudje se jezijo na njih in iščejo zdravlje. Ni treba mnogo postopati na hudem mrazu, pa jih je že čutili. Kako neki mora biti šele vojakom na fronti, ki nimajo vedno toplega zavetišča. Zato so iskali zdravila proti ozeblinam. Kakor kaže, so ga tudi našli.

Uprava ameriške vojne sanitetne službe na Koreji meni, da četam Združenih narodov ne bo več grozila nevarnost, da bi pozimi vojaki na Koreji zmrzavali, oziroma da bi jim zmrzile noge. Uporabljati so namreč začeli poseben prašek, ki prepreči znojenje nog. Noge zmrznejo človeku navadno zato, ker se mu znoje, znojenje pa učinkuje v tem primeru tako, kakor če stoji človek na ledeni plošči. Pod vplivom novega praška napravi naravna telesna toplota učinkovito oviro proti hudemu mrazu v čevljih in nogavicah. Suh mrz potem nogam ni več nevaren, če ni prav posebno oster, ker se ne pte. Čete Združenih narodov dobivajo prašek skupaj z živili.

Pajki kot vremenski napovedovalci

Pajki imajo dobro razvit čut za vremenske spremembe. Že stari Grki so opazovali veliko sposobnost pajkov. Konrad von Backenber pa je sredi 15. stoletja zabeležil v svoji knjigi: »Kadar pajki odstranijo pajčevine, je to zanesljivo znamenje, da bo deževalo.« Preden začne deževati, postane ozračje vlažno. Pajki čutijo vlago, ker vpliva na njihovo predeženje pajčevine. Ko začno plesti pajčevine, lahko računamo, da se bo vreme zboljšalo. Naravoslovci so ugotovili, da se pajek pred dežjem umakne v svojo luknjico. Naš domači pajek more napovedovati vreme za poldrugi dan vnaprej.

in uredbah. Proti takim ljudem ne smemo biti popustljivi, kakor nismo proti kaparju. V takih primerih imajo sadjarski odbori pri KZ važno vzgojno delo ali pa uporabiti silo zakona, pa bodo naši sadovnjaki kmalu lepši.

8. Prodaja — vnovčevanje sadja. Prodaja pridelkov je bila vedno najbolj pereče vprašanje v vseh državah in tudi pri nas v stari Jugoslaviji. Naše maloposetne razmere, mali obrati z majhno proizvodnjo, niso imeli možnosti neposredne povezave s potrošniki. Zato se je med pridelovalce in potrošnike vključil posredovalec-trgovec. Trgovci so bili navadno podjetnejši in premožnejši ljudje, kot so mali kmetovalci. Oni so bili združeni v svojih organizacijah in so dosegali cene. Mnogi trgovci so pri prekupčevanju s sadjem več zaslužili, kot so dobili kmetovalci za ves trud in stroške pridelovanja. Takšno trgovanje ni bilo v prid sadjarju niti potrošniku.

Za takšno stanje pa ne moremo vso krivdo zvaliti na trgovce. Oni so bili pač ljudje, ki so znali izkoristiti prilike za zaslužek, ki jim jih je nudil neorganizirani mali pridelovalec. Proizvodnja malih sadjarjev nima nikakršne enotnosti, je breznačrtna in se sploh ne ozira na potrebe domačega in svetovnega trga. Pridelki so kakovostno slabi in jih posameznik ima le v malih količinah. Zaradi tega se je vključil posredovalec, ki je zbiral majhne količine, jih sortirjal, to je pripravjal za domači trg in izvoz. V kolikor je bil njegov zaslužek v mejah izvršenega dela, je bil upravičen, ker je delal in odpravljaj pomanjkljivosti malih pridelovalcev. Toda ta zaslužek je bil vedno večji in je šel v škodo pridelovalcev.

To dejstvo so že zdavnaj ugotovili napredni kmetovalci v raznih državah. Zato so ustanovljali zadruge, ki so vnovčevale njihove pridelke. Pridelovalci dosežejo boljše cene, za-

druge pa z zaslužkom gradijo skladišča za sadje, nabavljajo razne stroje in potrebščine za pospeševanje sadjarstva. Tako ostanejo vsi dohodki v lasti organiziranih pridelovalcev.

Prvenstvena naloga sadjarskih odborov pri KZ je tudi organizirati vnovčevanje sadja, ker od uspešne rešitve tega je v veliki meri odvisen razvoj in donosnost sadjarstva. V ta namen je potrebno:

- graditi primerna skladišča v večjih centrih,
- prostore za sortiranje in pakovanje sadja,
- vzpostaviti mrežo pridelovalcev za pravilno obiranje sadja,
- odpadlo sadje predelati v jabolčnik, sadni kis, žganje itd. in
- urediti za to primerne prostore.

Iz tega kratkega opisa je razvidno, kako lep in širok delokrog ima sadjarski odbor KZ pri pospeševanju sadjarstva. Sedaj pozimi je mnogo časa, da lahko o tem razmišljamo in takoj pristopimo k delu. Vsako odlašanje pomeni veliko gospodarsko zgubo, ker smo že tako mnogo zamudili. V nekaterih krajih našega okoliša je sadjarstvo prvenstvene važnosti in od njega je odvisen gospodarski napredek in življenje ljudstva. Toda ustanoviti sadjarske odbore pri KZ še ne zadostuje, temveč je potrebno izvoliti delavne, sposobne, za sadjarstvo vnete odbornike, ki bodo dejansko delali — seveda ob sodelovanju vsega članstva — in uresničili postavljene delovne načrte. Okrajno združenje KZ pa mora imeti strokovno sposobnega uslužbenca, ki bo dal nasvete, pobudo in tudi nudil dejansko pomoč sadjarskim odborom pri njihovem delu.

O tem je treba razmišljati in razmiseliti prav v sedanjem času, pred občnimi zbori KZ ter pripraviti predloge in načrte, da bodo na občnem zboru lahko naredili ustrezne sklepe in čimprej začeli z delom.

GRICKI VANC:

BRATOVA KRI

»To pa je res vesela zadeva. Martin me je poprosil, da bi stopil z njim na ta zadnji pomenek pred poroko. Zakaj pa ne. Nič lažjega kot to. Naš Martin ni karsibodi in tako visoko tudi ne sega, da ne bi mogel doseči. Zato se mu ni bati, da bi dobil košarico. Vi Sršenovi pa ste tudi kmečka korenina, da malo takih. Zakaj se torej ne bi mogla poročiti. Pri Cukovih snaha ne bo živela v pomanjkanju. Vaša hčerka pa vem, da tudi ne bo ostala brez primerne dote.« je zgovorno razlagal Matija.

»O, seveda! Kdo pa želi večjo srečo svojih hčerki kot njen oče? Zato bom tudi poskrbel, da si nihče ne bo brusil jezika zaradi njene dote. Za Martina pa sem tudi slišal, da ne pozna pomanjkanja. Kdo pa bi imel denar, če ne takle »trgovci« ...

»To pa, to; prekupčevanje pa res ni napačen poklic.« je pritrdil Martin; »seveda, če se razumeš.«

Po uvodnih besedah so prešli na določnejše stvari o doti. Takrat so se Sršenu začele besede bolj zatikati, kajti Matija in Martin sta želela, da določno pove, koliko bo dal Anici za doto takoj in koliko pozneje. Martin je želel, da bi Anica dobila čim več takoj, da mu ne bi bilo treba čakati na tastrovo smrt. V vasi pa je navada, da

so za takojšnjo doto dajali le manjše stvari, ostalo pa šele kot dediščino po smrti. Tudi Sršen je želel tako, ker se je sam sebi zdel še mlad gospodar. Zato se dolgo niso mogli zediniti. Končno pa je rajši popustil, kakor da bi izgubil takega zeta.

Medtem so se pod oknom zbrali fantje, ki so opazili, kaj se v sobi godi. Snubitev je vedno bila posebnost za fante, a še posebno, če snubec ni bil vašan. Skozi okenske zaveso so opazovali v sobo. Čeprav skozi dvojne šipe v oknih niso razumeli vsega pogovora, so mnogo uganili. Pri tem jih ni mogel motiti niti decembrski mraz. Nekateri so se stiskali ob oknu in opazovali, drugi pa na dvorišču ali cesti preskakovali z noge na nogo, da bi se jim ugrele. Ti, ki so bili pri oknu, pa so razločno slišali, ko je gospodar zaklical:

»Mati, prinesi no ocvirke!« To je pomenilo, da so sklenili zakonsko kupčijo. Po stari navadi so morali najprej poskusiti ocvirke in šele potem so se lahko gostili z ostalimi dobrotami.

Ko je gospodinja prinesla iz kuhinje ocvirke, so šele ugotovili, da Anice ni. Sršenova sta se radovedna spogledala, kakor bi drug drugega molče vprašala, češ, ali veš ti. Sršen je v zadregi nalahno skomignil z

rameni kot v odgovor, da ne ve. Sršenka pa se je hitro znašla in rekla:

»K sosedovim sem jo poslala. Veste, da me ženske imamo ob takih prilikah mnogo skrbli. Saj se bo kmalu vrnila.«

Sršenka je stekla k sosedovim. Da se ji ne bi bilo treba srečati s fanti, ki so stali pod oknom in na cesti, je stekla čez dvorišče in sadovnjak. Anico mora čim prej najti. Kajti če bi fantje opazili in razglasili po vasi, da se je Anica pred snubcem skrila, bi bila za njih velika sramota. Ko ljudje že tako mnogo govore. To jo je gnalo s tako silo, da ni utegnila oprezovati okrog sebe.

Fantje pod oknom so opazili, kaj se je v sobi zgodilo, zato sta dva sledila Sršenki. Skozi okno pri sosedovih sta opazila, kako je Sršenka bila zaprepasčena, ko so ji povedali, da Anice ta večer ni bilo niti na spregled.

»Le kam se je skrila? Ali je pobegnila?« je ugibala Sršenka. Pa si ni vedela pojasniti, kje naj jo še išče. Stekla je domov po prejšnji poti. Bolj nagonsko kakor premišljeno je udarila na vrata svinjske kuhinje, ko je tekla mimo, in zajecala: »Anica!«

V kuhinji je nekaj zapropotalo. To je bil majhen prostor zraven svinjaka, kjer so v velikem kotlu kuhali za svinje.

»Anica, ali si tu?« je vprašala Sršenka s čudnim, pol obupanim pol veselim glasom.

»Pustite me, mati!« je prosila

Anica z ihtečim glasom iz kuhinje.

»Kaj?! Tukaj paseš svojo trmo, jaz pa letam okrog in te iščem!« se je razjezila mati in ukazala: »Hitro z menoj!«

Anica se je vdala, ker ni imela več moči, upirati se materi. Takrat se ni vedela, da se je Jože prav ta večer vrnil. Še vedno ihteč ji je skrušeno sledila. V kuhinji ji je mati ukazala, naj se hitro umije ter uredi svojo obleko in lase, kot se za to slavnost spodobi. Hči je brez vidnega odpora spojevala materina povelja.

»Se je vrnila,« je dejala mati, ko jo je tako urejeno pripeljala v sobo.

Cukov Matija ji je stopil nasproti in se predstavil kot Martinov stric. Nato jo je peljal k mizi, kjer sta sedela Sršen in Martin.

»Tu je naša nevesta. Sedaj pa lahko nadaljujemo, saj gotovo nima nič zoper to, kar smo se pravkar pomenili. Mladi se med seboj take stvari še prej pomenijo,« se je zasmeljal, kakor da bi odkril veliko skrivnost. Pristavil je stol tik k Martinovemu. »Tule se vsedi, nevestica, tik ženina!«

Anica se je brez besed vsedla na ponujeni stol. V obraz je bila blede in potrtost se je brala na njem. Ostalim se to ni zdelo nič nenavadnega. Saj so skoraj vse kmečke neveste bile ob snubitvi take, čeprav bi nekateri najrajši zavriskale od veselja.

Martin ji je ovil svojo moč-

no desnico okrog pasu in jo za trenutek stisnil k sebi.

Anica se ni branila niti ga ni pogledala. Spustila je roke na svoja kolena in srepro zrla v rob mize. Ni se mogla več upirati — niti v mislih ne. Je želela se je na Jožeta, ki ji je gotovo postal nezvest; drugače bi moral priti, ko je prejel njegovo zadnje pismo, ki je bilo polno tožb in skoraj obupa. Kdo pa ji lahko še pomaga, če Jože ne? Kam naj sama pobegne? — Druge rešitve ni, ko vdati se v usodo in postati Martinova žena, čeprav ve, čeprav čuti, da z njim ne bo nikoli srečna.

Tukaj so ji zastale misli, oziroma se tako zmede, da ni mogla razmišljati naprej. Kot avtomat je sprejemala vse, kar se je okrog nje godilo, vendar je le na pol zaznavala. Ostali so se smejali, jedli in pili... Tudi Anica je brez odpora, molče sprejemala ponujane stvari, čeprav je le malo pokusila.

Korenčkovci so se pravkar spravljali k nočnemu počitku. Pa je domov prihratil Ivan.

Ker je v hiši bila še luč, je robotajoč priletel v sobo, kot bi ga kdo preganjal. Ko je zaloputnil vrata, pa je za trenutek obstal, kakor da je pozabil, zakaj je tako prihrumel v sobo. Ali pa se mu ni zdelo vredno povedati, kar je pravkar mislil. V zadregi je le vprašal: »Se ne spite?«

»Ne, ker smo čakali tebe,« mu je odgovorila sestra nekam skrivnostno.

»Zakaj mene?« se je vzevo-

ljlil. Ni vedel, kaj naj bi to čakanje pomenilo, ker ga nikoli zvečer niso čakali. So mar zvedeli, kaj se godi pri Sršenovih? Ze je zinil, da bi vprašal, pa je nenadoma osupnil, da je pozabil še usta zapreti. Ta osuplost pa je trajala le drobec sekunde, nato pa je zavpil, skoraj zarjul:

»Jože!«

Ko so namreč slišali Ivanov prihod, je Jože stopil za omaro, kakor, mu je predlagala Anica, da ga Ivan ne bi takoj opazil. Pa ni vzdržal dolgo, ker je želel z bratom čim prej govoriti.

Ko je Ivan zagledal brata, je osupnil, obenem pa se razveselil, zato je takoj dodal:

»Prav, da si pr. el!« Ko sta se pozdravila, je Ivan še ponovil: »Prav, da si prišel.«

Jožetove misli so takoj poletele k Anici, ker se mu je zdelo, da tudi brat s svojimi besedami meri na njo. Zato je veselo, a obenem z neko negotovostjo vprašal:

»Zakaj?«

»Se ni prepozno,« je odgovoril Ivan kratko in se zadovoljno smehljaj.

»Ni prepozno?« je vprašujoče ponovil Jože veselo in pozabil na vsa materina svarila.

»Ne, ni prepozno,« je ponovil Ivan. Čeprav je želel govoriti mirno, ni mogel skriti svoje nestrpnosti. Bil je tako nemiren, da niti stati ni mogel na mestu. »Toda zadnji trenutek si prišel.«

»Zakaj?« je vprašal Jože še bolj nestrpno. (Se nadaljuje)